

Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheista ”Ehdotus – muutos komission ehdotukseen COM(2011) 607 final/2: Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset Euroopan sosiaalirahastosta ja asetuksen (EY) N:o 1081/2006 kumoamisesta”

COM(2013) 145 final – 2011/0268 (COD)

ja ”Ehdotus – muutos komission ehdotukseen COM(2012) 496: Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset yhteiseen strategiakehykseen kuuluvia Euroopan aluekehitysrahastoa, Euroopan sosiaalirahastoa, koheesiorahastoa, Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastoa ja Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa koskevista yhteisistä säännöksistä ja Euroopan aluekehitysrahastoa, Euroopan sosiaalirahastoa ja koheesiorahastoa koskevista yleisistä säännöksistä sekä neuvoston asetuksen (EY) N:o 1083/2006 kumoamisesta”

COM(2013) 146 final – 2011/0276 (COD)

(2013/C 271/19)

Yleisesittelijä: **Mário SOARES**

Neuvosto päätti 25. maaliskuuta 2013 Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 164 ja 177 artiklan nojalla pyytää Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunnon aiheista

Ehdotus – muutos komission ehdotukseen COM(2011) 607 final/2: Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset Euroopan sosiaalirahastosta ja asetuksen (EY) N:o 1081/2006 kumoamisesta

COM(2013) 145 final – 2011/0268 (COD)

ja

Ehdotus – muutos komission ehdotukseen COM(2012) 496: Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset yhteiseen strategiakehykseen kuuluvia Euroopan aluekehitysrahastoa, Euroopan sosiaalirahastoa, koheesiorahastoa, Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastoa ja Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa koskevista yhteisistä säännöksistä ja Euroopan aluekehitysrahastoa, Euroopan sosiaalirahastoa ja koheesiorahastoa koskevista yleisistä säännöksistä sekä neuvoston asetuksen (EY) N:o 1083/2006 kumoamisesta

COM(2013) 146 final – 2011/0276 (COD)

Euroopan talous- ja sosiaalikomitean työvaliokunta päätti 16. huhtikuuta 2013 antaa asian valmistelun ”työllisyys, sosiaalasiat, kansalaisuus” -erityisjaoston tehtäväksi.

Asian kiireellisyys vuoksi Euroopan talous- ja sosiaalikomitea nimesi 22.–23. toukokuuta 2013 pitämässään 490. täysistunnossa (toukokuun 22. päivän kokouksessa) yleisesittelijäksi Mario SOARESIN ja hyväksyi seuraavan lausunnon. Äänestyksessä annettiin 135 ääntä puolesta ja 3 vastaan 4:n pidettyessä äänestämästä.

1. Päätelmät ja suositukset

1.1 Vaikka ETSK suhtautuu varauksellisesti nuorisotyöllisyyttä ja nuorisotakuuta koskevien aloitteiden rahoituksen suuruuteen ja sen toteutustapaan, komitea on yhtä mieltä komission kanssa siitä, että Euroopan sosiaalirahastoon ja rakennerahoitukseen liittyvien parlamentin ja neuvoston asetusten muuttaminen ehdotuksessa esitetyllä tavalla on välttämätöntä.

1.2 ETSK korostaa, että nyt tehtävien poliittisten päätösten on edistettävä kasvua ja laadukkaiden ja pysyvien työpaikkojen luomista sekä vahvistettava sosiaalista yhteenkuuluvuutta.

1.3 ETSK pahoittelee, että nuorisotyöllisyysaloitetta ei rahoiteta vahvistamalla unionin varoja vaan osoittamalla siihen osa koheesiopolitiikan kokonaisuusmäärärahoista, jotka ovat jo alhaisemmat kuin kaudella 2007–2013.

1.4 ETSK on vakuuttunut siitä, että 6 miljardin euron määrärahat eivät ole riittävät, kun otetaan huomioon ongelman laajuus ja pikaisen ratkaisun tarve.

1.5 Koska kriisi ei ole vielä ohi eikä työpaikkoja ole alkanut syntyä, ETSK ehdottaa, että tukeen oikeuttava nuorten työttömyysaste olisi määriteltävä joustavammin, jotta voidaan arvioida nuorisotyöttömyystilanteen kehitystä, tai että vaihtoehtoisesti rajaksi asetettaisiin 20 prosenttia.

1.6 ETSK suosittaa, että nuorisotakuuseen oikeuttava ikäraja nostettaisiin 30 vuoteen etenkin niissä maissa, joissa nuorisotyöttömyys on korkein.

1.7 Lopuksi ETSK kehottaa jäsenvaltioita olemaan vähentämättä monivuotisesta rahoituskehiksestä tehdyssä ehdotuksessa vahvistettuja rahoitussitoumuksia nuorten työllisyyden edistämiseksi sekä hyväksymään komission ehdotuksen ylimääräisten varojen käytöstä, jotta saavutetaan tavoite ja kitketään tämä ongelma, joka uhkaa kokonaisen eurooppalaisen nuoren sukupolven tulevaisuutta.

2. Komission ehdotuksen pääsisältö

2.1 Eurooppa-neuvoston päätettyä 28. helmikuuta 2013 nuorisotakuun perustamisesta komissio on tehnyt kaksi ehdotusta: ensimmäisessä (COM(2013) 145 final) muutetaan komission ehdotusta COM(2011) 607 final/2 – Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus Euroopan sosiaalirahastosta ja asetuksen (EY) N:o 1081/2006 kumoamisesta – ja toisessa (COM(2013) 146 final) muutetaan komission ehdotusta COM(2012) 496 final – Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus eri rahastoja koskevista yhteisistä säännöksistä sekä neuvoston asetuksen (EY) N:o 1083/2006 kumoamisesta.

2.2 Näillä ehdotuksilla pyritään varmistamaan nuorisotyöllisyysaloitteen rahoitus osana nuorisotakuuta, jonka tavoitteena on taata kaikille alle 25-vuotiaille nuorille tarjous laadukkaasta työpaikasta tai jatkokoulutus- tai harjoittelupaikasta neljän kuukauden kuluessa opintojen päättymisestä tai työttömäksi jäämisestä.

2.3 Kokonaismäärärahat kaudelle 2014–2020 ovat 6 miljardia euroa, josta 3 miljardia euroa on Euroopan sosiaalirahaston investointeja ja 3 miljardia euroa nuorisotyöllisyysaloitteeseen osoitettavia erityismäärärahoja alaotsakkeesta 1 b ”Taloudellinen, sosiaalinen ja alueellinen yhteenkuuluvuus”.

2.4 Rahoitus on suunnattu niille NUTS 2 -tason alueille, joiden nuorisotyöttömyysaste (15–25-vuotiaiden) oli yli 25 prosenttia vuonna 2012.

3. Yleistä

3.1 Useissa jäsenvaltioissa vallitsevan dramaattisen nuorisotyöttömyystilanteen vuoksi neuvoston 28. helmikuuta 2013 hyväksymä aloite nuorisotakuun perustamisesta on täysin perusteltu. Työmarkkinaosapuolet ja kansalaisyhteiskunnan organisaatiot ovat peräänkuuluttaneet tällaista takuuta useissa eri yhteyksissä ja eri muodoissa.

3.2 Euroopan komission mukaan EU:ssa on 7,5 miljoonaa työelämän ja koulutuksen ulkopuolella olevaa nuorta (NEET ⁽¹⁾), eli 12,9 prosenttia eurooppalaisista 15–24-vuotiaista nuorista. Monet eivät ole suorittaneet loppuun keskiasteen koulutusta ja ovat jättäneet koulun kesken ennen aikaajan; monet ovat maahanmuuttajia tai kuuluvat heikommassa asemassa oleviin yhteiskuntaryhmiin. Lisäksi eräissä maissa keskiluokan nuorten (uusköyhät) tilanne on heikentynyt siten, että opiskelijat, jotka eivät vielä ole suorittaneet loppuun opintojaan, saattavat jättää ne kesken.

3.3 Aiemmissa lausunnoissaan ETSK on korostanut nuorisotyöttömyystilanteen vakavuutta EU:ssa ja kehottanut kaikkia osapuolia ottamaan käyttöön välittömiä, tehokkaita ja päättäväisiä toimia, jotta päästään eroon tästä noidankehästä, joka vaarantaa kokonaisen sukupolven tulevaisuuden ⁽²⁾. Ongelma ei koske ainoastaan asianomaisia henkilöitä, vaan se uhkaa sosiaalista yhteenkuuluvuutta EU:ssa ja saattaa ajan myötä vaarantaa Euroopan talouskasvun ja kilpailukyvn.

3.4 ETSK katsoo, että nyt tehtävien poliittisten päätösten on osaltaan elvytettävä kasvua ja luotava laadukkaita ja pysyviä työpaikkoja, jotka tarjoavat takeet ja suojan, jotka ovat perinteisesti edistäneet Euroopan sosiaalisen mallin rakentamista ja sosiaalista yhteenkuuluvuutta. Samalla komitea korostaa työmarkkinaosapuolten ja kansalaisyhteiskunnan organisaatioiden täysipainoisen osallistumisen tärkeyttä näiden politiikkojen suunnittelussa, täytäntöönpanossa ja seurannassa.

3.5 Todellisuudessa nuorisotakuuseen sisällytetty nuorisotyöllisyysaloite toimii ainoastaan, jos työmarkkinoiden kysyntää edistetään vastaavasti (mikä toisin sanoen edellyttää talouskasvua). Lisäksi niiden miljoonien nuorten kouluttamiseen, työharjoittelujaksoihin ja ammattitaidon parantamiseen, joilla on heikot mahdollisuudet integroitua työmarkkinoille, sisältyy itsessään suuria riskitekijöitä.

3.6 ETSK on huolissaan siitä, että Eurooppa-neuvosto pitää Euroopan talousvaikeuksia ensisijaisesti julkisen talouden vaikuttamiseen liittyvänä ongelmana yrittämättä edes arvioida vaihtoehtokustannuksia tai kielteisiä vaikutuksia, kuten nuorten massatyöttömyyttä, pettymystä ja epätoivoa ⁽³⁾.

⁽¹⁾ NEET (*Not in Education, Employment or Training*) viittaa nuoriin, jotka eivät opiskele eivätkä käy töissä ja joiden koulutustaso on alhainen.

⁽²⁾ Ks. etenkin ETSK:n lausunto aiheesta ”Nuoret töihin”, EUVL C 161, 6.6.2013, s. 67-72.

⁽³⁾ Nuorten jäämisestä työmarkkinoille ulkopuolelle aiheutuvat kustannukset (sosiaalisina tulonsiirtoina ja keräämättöminä veroina) ovat yli 150 miljardia euroa.

4. Erityistä

4.1 Koska komission ehdottamilla muutoksilla pyritään muokattamaan Euroopan sosiaalirahastoa koskeva nykyinen asetusta ja EU:n eri rahastoja koskeva yleisempi asetusta 7. ja 8. helmikuuta kokoon-tuneen Eurooppa-neuvoston päätökseen, seuraavat huomiot eivät koske komission ehdotuksia vaan neuvoston päättämiä suuntaviivoja.

4.2 Kriisin edelleen jatkuessa ETSK ei voi olla pahoittelematta, että neuvosto ehdottaa unionille kaudeksi 2014–2020 pienempää budjettia kuin edellisellä kaudella. Tämä vaikuttaa kielteisesti resursseihin, joita tarvittaisiin tämänhetkisen tilanteen ratkaisemiseen.

4.3 Tästä päätöksestä johtuu, että nuorisotyöttömyyden torjumiseen ehdotetut varat eivät ole lisäys talousarvioon vaan ne leikataan muihin otsakkeisiin osoitetuista määrärahoista – 3 miljardia Euroopan sosiaalirahastosta ja 3 miljardia koheesiopolitiikasta.

4.4 Lisäksi ehdotetut 6 miljardin euron kokonaismäärärahat seitsemän vuoden jaksolle ovat ilmeisen riittämättömät⁽⁴⁾.

4.5 Koska nyt osoitettaviin määrärahoihin oikeuttava nuorten työttömyysaste (25 %) määritellään vuoden 2012 tietojen

pohjalta, siinä ei oteta huomioon kriisin kehittymistä eikä tämänhetkistä taantumaa, joten tällä välin tapahtuneet dramaattiset käänteet saattavat jäädä huomiotta. ETSK katsookin, että nuorisotyöttömyystilanteen kehitystä olisi voitava arvioida joustavammin tai että tämä prosenttiosuus olisi ennaltaehkäisevästi laskettava 20:een.

4.6 Lisäksi ETSK suosittaa, että nuorisotakuuseen oikeuttava ikäraja nostettaisiin 30 vuoteen, jotta siitä voisivat hyötyä myös korkeakouluopintonsa myöhemmin päättävät nuoret tai ne, jotka ovat siirtymävaiheessa koulutuksen ja työelämän välillä. Tämä on erityisen tärkeää niiden maiden kannalta, joissa nuorisotyöttömyys on korkein.

4.7 ETSK tukee päätöstä jättää nuorisotyöllisyysaloitteeseen osoitetut erityismäärärahat jäsenvaltioiden yhteisrahoitusosuuden (3 miljardia euroa) ulkopuolelle sekä sitä, että nuorisotyöllisyysaloitteeseen osoitettuja varoja ei lasketa mukaan 5 prosentin suoritusvaraukseen.

4.8 Lopuksi ETSK korostaa, että edellä esitetyistä huomioista huolimatta aloite on tuen arvoinen. Komitean mielestä siitä on tehtävä aktiivisen työllisyyspolitiikan rakenteellinen toimenpide, eikä se saa jäädä pelkästään välineeksi, jolla vastataan nykyiseen taluskriisiin⁽⁵⁾.

Bryssel 22. toukokuuta 2013

*Euroopan talous- ja sosiaalikomitean
puheenjohtaja*
Henri MALOSSE

⁽⁴⁾ Kansainvälinen työjärjestö ILO suhtautui aloitteiseen varovaisen myönteisesti mutta arvioi, että merkittävien muutosten aikaansaa-minen tilanteeseen edellyttäisi noin 21 miljardin euron määrärahoja.

⁽⁵⁾ Kuten ETSK:n aiheesta ”Nuoret töihin” antamassa lausunnossa (EUVL C 161, 6.6.2013, s. 67-72) todetaan, nuorisotyöllisyysaloite pitää kytkeä taluspolitiikan eurooppalaiseen ohjauksjaksoon.